

V Bruseli 21. novembra 2023
(OR. en)

15627/23

ECOFIN 1205
UEM 366
SOC 798
EMPL 572
COMPET 1133
ENV 1326
EDUC 449
RECH 513
ENER 626
JAI 1509
GENDER 204
ANTIDISCRIM 190
JEUN 265
SAN 677

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	21. novembra 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 901 final
Predmet:	OZNÁMENIE KOMISIE Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 901 final.

Príloha: COM(2023) 901 final

V Štrasburgu 21. 11. 2023
COM(2023) 901 final

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU
A SOCIÁLNEMU VÝBORU, VÝBORU REGIÓNOV A EURÓPSKEJ INVESTIČNEJ
BANKE**

Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024

Investície do konkurencieschopnej budúcnosti EÚ:

Ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024

1. Úvod

Po výraznom oživení v roku 2022 sa hospodárska činnosť v EÚ v dôsledku vysokej inflácie a prísnejších podmienok financovania spomalila. Rýchla, rozhodná a koordinovaná politická reakcia umožnila oživenie hospodárstva a riešenie sociálno-ekonomických dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19 a útočnej vojny Ruska voči Ukrajine. EÚ sa podarilo prekonať následnú energetickú krízu, znížiť svoju závislosť od ruských fosílnych palív bez potreby zaviesť pridelovanie plynu a vyhnúť sa recesii. Hoci sa hospodárstvo v roku 2023 spomalilo a riziká a neistoty sú vysoké, a to aj v dôsledku situácie na Blízkom východe, v EÚ nikdy nebola zamestnanosť vyššia, pričom nezamestnanosť dosiahla historické minimum, aj keď sa v jednotlivých členských štátoch a regiónoch líši. Hoci štrukturálne výzvy pretrvávajú, nedávne úspechy ukazujú, že Európa funguje najlepšie, keď spolupracuje.

Ako sa zdôrazňuje vo vyhlásení z Granady, EÚ je odhodlaná posilniť svoju dlhodobú konkurencieschopnosť a vybudovať odolnú hospodársku základňu riešením svojich štrukturálnych výziev. Rušivé geopolitické udalosti ukázali, že je potrebné, aby EÚ ďalej posilňovala svoju otvorenú strategickú autonómiu, zostala konkurencieschopná na globálnom trhu a zároveň zabezpečila, aby sa na nikoho nezabudlo. Únia bude naďalej presadzovať svoju otvorenú a spravodlivú obchodnú politiku, investovať do partnerstiev a brániť sa proti nekalým praktikám, napríklad zo strany Číny. Európska únia potrebuje odolné a diverzifikované dodávateľské reťazce na posilnenie hospodárskej bezpečnosti, najmä v oblasti kritických surovín, technologických komponentov a zariadení. Na ďalšie posilnenie konkurenčnej výhody EÚ je nevyhnutné zabezpečiť rozvoj potrebných kompetencií a zručností pre zelenú a digitálnu transformáciu, zvládnuť demografické zmeny a zároveň zvýšiť investície a podporiť inovácie. Súbor demografických nástrojov Komisie podporuje členské štáty pri mobilizácii politík zameraných na riešenie výziev v starnúcej spoločnosti. Rovnako dôležité je čo najlepšie využívať jednotný trh, najmä v prípade malých a stredných podnikov (MSP), ako aj ďalší rozvoj únie kapitálových trhov s cieľom podporovať súkromné investície.

EÚ sa odkláňa od fosílnych palív. Na základe záväzkov vyplývajúcich z Európskej zelenej dohody Európa presadzuje dekarbonizáciu priemyslu, energetiky, budov a dopravy a výrazne urýchlila prechod na čistú energiu. Konkurencieschopnosť podporí vytvorenie silného odvetvia čistých technológií a umožnenie jeho rozvoja, a to aj realizáciou návrhu Komisie o Priemyselnom pláne Zelenej dohody¹. Vďaka rýchlejšiemu postupom udeľovania povolení, ktoré sa zaviedli v revidovanej smernici o obnoviteľných zdrojoch energie, a mimoriadnemu nariadeniu o udeľovaní povolení sa zvýši počet obnoviteľných zdrojov energie. Komisia ďalej predložila návrh na zlepšenie štruktúry trhu EÚ s elektrinou a jeho ochrany pred manipuláciou s trhom, ako aj na podporu nových investícií do energetiky.

Finančnými nástrojmi EÚ sa podporuje zelená a digitálna transformácia, zručnosti a zamestnanosť s cieľom posilniť konkurencieschopnosť EÚ na vnútroštátnej a regionálnej

¹ COM(2023) 62 final.

úrovni. Pri formovaní reformných a investičných programov vo všetkých členských štátoch naďalej zohráva kľúčovú úlohu prebiehajúce vykonávanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti vrátane zavedenia osobitných kapitol REPowerEU do národných plánov obnovy a odolnosti jednotlivých členských štátov, Nástroj technickej podpory a využívanie fondov politiky súdržnosti. Navrhovaná Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) zabezpečí ďalšie synergie medzi existujúcimi nástrojmi EÚ vrátane programu InvestEU na rýchle nasadenie kritických technológií. Z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa doteraz vyplatilo viac ako 175 miliárd EUR, z fondov politiky súdržnosti sa od začiatku pandémie ochorenia COVID-19 vyplatilo viac ako 210 miliárd EUR a v rámci programu InvestEU bolo schválených 13,44 miliardy EUR vo forme záruk EÚ a 119 operácií. V rámci programu Horizont Európa sa zmobilizovalo viac ako 24 miliárd EUR na vedu a inovácie. Komisia zároveň pozitívne posúdila investičné a reformné programy v rámci programu REPowerEU vo výške 54 miliárd EUR. Na ďalšie zabezpečenie financovania a optimalizáciu zdrojov pre politické priority EÚ je potrebné urýchlene prijať cieľnú revíziu viacročného finančného rámca EÚ.

V rámci cyklu európskeho semestra v roku 2024 sa uskutoční hodnotenie prebiehajúceho vykonávania plánov obnovy a odolnosti a programov politiky súdržnosti, pričom sa preskúma, ako sa navzájom dopĺňajú z hľadiska financovania a výsledkov politiky. Dôraz sa bude klásť najmä na komplementárnosť medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a fondmi politiky súdržnosti, pričom sa preukáže, ako reformy fungujú ako kľúčové faktory podporujúce investície na rôznych úrovniach. Poskytne aj usmernenia vzhľadom na nadchádzajúce strednodobé preskúmanie programov politiky súdržnosti. To bude príležitosťou na posúdenie programov a riešenie nových potrieb a výziev v členských štátoch EÚ a ich regiónoch.

Preskúmanie správy hospodárskych záležitostí by sa malo urýchlene dokončiť. Európsky parlament a Rada pracujú na návrhoch Komisie na reformu fiškálnych pravidiel EÚ, ktoré boli predložené 26. apríla 2023. Reformovaný rámec vytvorí jasnosť a predvídateľnosť budúcej fiškálnej politiky a zároveň podporí udržateľnosť dlhovej služby a hospodársky rast. Po prijatí reformovaného fiškálneho rámca začnú členské štáty pripravovať svoje prvé strednodobé fiškálno-štrukturálne plány, v ktorých načrtnú fiškálne, štrukturálne a investičné politiky na nasledujúce štyri až päť rokov. Komisia vyzýva spoluzákonodarcov, aby sa urýchlene dohodli na reformovanom rámci.

V tohtoročnom ročnom prieskume udržateľného rastu sa poukazuje na program sociálno-ekonomickej politiky EÚ, pričom sa zohľadňuje vývoj makroekonomického, sociálneho a geopolitického prostredia. Usmernenie sa riadi štruktúrovaným prístupom založeným na štyroch rozmeroch konkurencieschopnej udržateľnosti, ktoré sú v súlade s úsilím EÚ dosahovať neustály pokrok pri plnení cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja. V oznámení sa uvádzajú aj kľúčové aspekty cyklu európskeho semestra 2024.

2. Štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti

2.1. Makroekonomická stabilita

Hospodárstvo EÚ je napriek spomaleniu naďalej odolné. V roku 2022 sa hospodárska činnosť stále zotavovala a HDP sa napriek prudko rastúcej inflácii zvýšil o 3,4 %. V priebehu roka 2023 viedla k slabšiemu rastu inflácia, ktorá je stále vysoká, ale postupne klesá, a sprísňovanie menovej politiky. Na druhej strane vývoj na trhu práce je naďalej povzbudivý, pričom nezamestnanosť zostáva blízko historických miním. V jesennej prognóze sa očakáva, že hospodárstvo EÚ v roku 2023 vzrastie

o miernych 0,6 %, potom v roku 2024 porastie o 1,3 % a v roku 2025 o 1,7 %. Inflácia by mala naďalej klesať a v roku 2025 by mala v EÚ dosiahnuť 2,4 %. To spolu s vyššími mzdami a stále silným trhom práce prispeje k postupnému oživeniu kúpnej sily domácností.

Riziká spojené s vysokým zadlžením a cenovými rozdielmi sú naďalej významné. Zatiaľ čo inflačné prostredie uľahčilo rýchlejšie znižovanie vysokých dlhov, prísnejšie podmienky financovania by mohli viesť k zvýšeniu napätia spojeného s vysokým dlhom, a to tak v súkromnom, ako aj vo verejnom sektore. To by ovplyvnilo najmä členské štáty, v ktorých si dlhová služba vyžaduje výrazné predĺženie splácania dlhu alebo v ktorých súkromný sektor čelí prudkému nárastu úrokových platieb. Okrem toho pretrvávajúce rozdiely v raste cien a nákladov v jednotlivých krajinách zvyšujú perspektívu straty konkurencieschopnosti v členských štátoch s najvýraznejším rastom cien. Toto riziko hrozí najmä krajinám eurozóny, keďže opätovné vyrovnanie domácich nákladov a cien prostredníctvom zmien nominálneho výmenného kurzu neprichádza do úvahy². Správa o mechanizme varovania obsahuje analýzu Komisie týkajúcu sa vývoja nerovnováh a vznikajúcich rizík³. Na jar budúceho roka sa vypracujú hĺbkové preskúmania pre 12 členských štátov. V prípade Cypru, Francúzska, Nemecka, Grécka, Španielska, Maďarska, Talianska, Holandska, Portugalska, Rumunska a Švédska budú hĺbkové preskúmania nadväzovať na nerovnováhy alebo nadmerné nerovnováhy zistené na jar tohto roka, zatiaľ čo v prípade Slovenska sa v hĺbkovom preskúmaní posúdi riziko novo vznikajúcich nerovnováh.

Vzhľadom na to, že platnosť všeobecnej únikovej doložky v rámci Paktu stability a rastu uplynie na konci roka 2023, fiškálna politika musí podporovať menovú politiku pri znižovaní inflácie, zabezpečovať fiškálnu udržateľnosť a zároveň poskytovať dostatočný priestor na ďalšie investície a podporovať dlhodobý rast⁴. Kľúčom k včasnému návratu menovej politiky k strednodobému cieľu je koordinácia fiškálnej politiky. Vlády by mali prijať koordinovanú a obozretnú fiškálnu politiku, aby udržali dlh na primeranej úrovni alebo aby sa miera zadlženosti realisticky znižovala. Mali by čo najskôr ukončiť opatrenia na podporu energetiky súvisiace s krízou a výsledné úspory použiť na zníženie deficitov. Dosiahnutie reštriktívnych zámerov fiškálnej politiky, ako sa očakáva v rokoch 2023 a 2024, pri zachovaní pružnosti vzhľadom na vysokú neistotu prispeje k postupnému obnoveniu fiškálnych rezerv, a tým aj k zlepšeniu udržateľnosti verejného dlhu v niektorých členských štátoch. Okrem potreby zachovať obozretnú fiškálnu stratégiu je potrebné zachovať a v prípade potreby zvýšiť verejné investície s cieľom podporiť dlhodobý rast a zelenú transformáciu. Na tento účel by vlády mali udržať vysokú úroveň verejných investícií na podporu zelenej a digitálnej transformácie, posilnenie produktivity a odolnosti. To si bude vyžadovať zlepšenie kvality a štruktúry verejných financií na strane príjmov aj výdavkov, napríklad optimalizáciou daňového mixu. Takisto bude nevyhnutné urýchliť realizáciu jednotlivých plánov obnovy a odolnosti vrátane ich kapitol REPowerEU a v plnej miere využívať programy politiky súdržnosti.

Čo najskôr by sa malo pristúpiť k zrušeniu núdzových fiškálnych opatrení prijatých v reakcii na šok vyvolaný cenami energie. Dlhotrvajúca necielená fiškálna podpora domácností a firiem nie je v súčasnej situácii správnym nástrojom, pretože zvyšuje inflačné tlaky a prispieva k predlžovaniu

² COM(2023) 903 a SWD(2023) 903.

³ COM(2023) 902 a SWD(2023) 902.

⁴ COM(2023) 900.

prísnej menovej politiky. Zároveň obmedzuje fiškálny priestor pre produktívne výdavky, napríklad na zelené a digitálne investície. Podpora zraniteľných domácností by sa mala poskytovať cielene prostredníctvom zavedených systémov sociálnej ochrany a záchranných sociálnych sietí. Ak by boli potrebné podporné opatrenia, mali by sa zamerať na ochranu zraniteľných domácností a firiem, mali by byť fiškálne dostupné a mali by sa nimi zachovať stimuly na zvýšenie energetickej efektívnosti.

Komisia v súlade s tým, čo uviedla v usmerneniach týkajúcich sa fiškálnej politiky na rok 2024⁵, navrhne Rade, aby na jar 2024 začala postupy pri nadmernom deficite na základe výsledných údajov za rok 2023 v súlade so súčasnými právnymi ustanoveniami.

2.2. Environmentálna udržateľnosť

Opatrenia prijaté EÚ a jej členskými štátmi pomohli priblížiť ceny energie k úrovni pred krízy, zatiaľ čo investície do čistých zdrojov energie pomáhajú stabilizovať budúce dodávky. Ceny zemného plynu klesli približne o 84 % v porovnaní s rekordne vysokými úrovňami v minulom roku, ale stále sú o 78 % vyššie ako úrovne pred krízou, a veľkoobchodné ceny elektrickej energie takisto klesli (o 78 % v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka). Napriek tomu zostávajú ceny energií v EÚ v priemere vysoké v porovnaní s úrovňami pred krízou a vo zvyšku sveta. Hoci EÚ zvýšila odolnosť svojho energetického systému, podmienky na trhu sú stále vystavené neistote, a to aj v dôsledku krízy na Blízkom východe. Od februára 2022 EÚ ukončila všetok dovoz ruského uhlia, znížila dovoz ruskej ropy približne o 90 % a celkový dovoz ruského plynu približne o dve tretiny a v tomto úsilí bude pokračovať aj v budúcnosti. Úrovně zásob zemného plynu sú v predstihu rekordne vysoké, v novembri 2023 na úrovni 100 %. Úspešná implementácia rámca EÚ pre znižovanie dopytu členskými štátmi posilnila pripravenosť EÚ na túto zimu, pričom nástroj na agregáciu dopytu AggregateEU prináša konkrétne výsledky. Vzhľadom na zlepšené podmienky na trhoch s energiou, ako aj na potrebu prijať obozretné fiškálne politiky by členské štáty mali urýchlene zrušiť dotácie na fosílna palivá. K cieľovým opatreniam na podporu energetiky by mali pristúpiť len v prípade ďalšieho nárastu cien energie a prostredníctvom vhodných reforiem a investícií uľahčiť rýchlu realizáciu a postupné zavádzanie cenovo dostupných alternatívnych zdrojov čistej energie pre domácnosti a podniky.

Členské štáty sústreďujú svoje úsilie na vykonávanie kapitol REPowerEU v rámci plánu obnovy a odolnosti, ktoré sú doplnené prostriedkami z politiky súdržnosti. Doteraz predložilo svoje kapitoly REPowerEU 23 členských štátov, ktoré majú k dispozícii finančné prostriedky vo výške 54 miliárd EUR. Medzi opatrenia REPowerEU patrí zefektívnenie postupov udeľovania povolení s cieľom urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie a zariadení na uskladňovanie energie, rozšírenie opatrení v oblasti energetickej efektívnosti s cieľom znížiť energetickú chudobu a podpora rozvoja hodnotových reťazcov v oblasti kritických surovín a technológií potrebných na zelenú transformáciu. Podpora investícií do energetickej efektívnosti, obnoviteľných zdrojov energie a inteligentných energetických systémov z fondov politiky súdržnosti v rámci politického cieľa „ekologickejšia Európa“ zohráva dôležitú úlohu aj pri vykonávaní niekoľkých kľúčových opatrení v rámci iniciatívy REPowerEU. Financovanie EÚ na tieto opatrenia zo všetkých politických cieľov a z Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) predstavuje 47 miliárd EUR. Dostupnosť týchto rôznych nástrojov financovania znamená, že spoločné ciele sa môžu plniť efektívnejšie, napríklad

⁵ COM(2023) 141 final.

prostredníctvom kombinácie reforiem v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti/REPowerEU v oblasti povoľovania a pripojenia väčšieho počtu obnoviteľných zdrojov energie do sústavy prostredníctvom investícií na vnútroštátnej a regionálnej úrovni.

Aktualizované národné energetické a klimatické plány (NEKP) sa musia plne rozvinúť a urýchlene realizovať. Aktualizované NEKP členských štátov by mali obsahovať ambicióznejšie politiky v oblasti klímy a energetiky v súlade s cieľmi EÚ v oblasti klímy a energetiky do roku 2030. Od členských štátov sa očakáva, že v plnej miere zohľadnia najnovšie odporúčania pre jednotlivé krajiny uverejnené v kontexte európskeho semestra, premietnu energetické a klimatické opatrenia do svojich plánov obnovy a odolnosti a preskúmajú synergie s ostatnými nástrojmi plánovania v rámci politiky súdržnosti EÚ. Komisia v decembri 2023 vydá odporúčania pre jednotlivé členské štáty k ich návrhom NEKP a očakáva, že tieto odporúčania budú plne zohľadnené v konečných NEKP, ktoré majú byť predložené do júna 2024. NEKP pomôžu konsolidovať strategické plánovanie, mobilizovať verejné a súkromné investície⁶, ako aj posilniť istotu investorov, aby sa dosiahli ciele v oblasti klímy a energetiky na rok 2030, ktorými je zníženie emisií skleníkových plynov v EÚ aspoň o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990. To by sa malo spojiť s úsilím o zvrátenie straty prírodných zdrojov, rozvoj udržateľných poľnohospodárskych postupov, zachovanie ekosystémových služieb a lepšiu a rýchlejšiu adaptáciu na nepriaznivejšiu klímu, najmä pokiaľ ide o odolnosť v oblasti vodných zdrojov. V záujme zachovania rozpočtovej stability a predchádzania finančným šokom v budúcnosti je čoraz viac potrebné, aby členské štáty vo svojom strednodobom rozpočtovom plánovaní zohľadnili fiškálny vplyv extrémnych výkyvov počasia a iných klimatických rizík a pripravili sa na ne.

Posilnenie emisne neutrálneho priemyslu EÚ je nevyhnutné na zabezpečenie technológií a komponentov potrebných na splnenie cieľov Európskej zelenej dohody a na zachovanie konkurencieschopnosti európskeho priemyslu. Budúca konkurencieschopnosť emisne neutrálneho priemyslu EÚ bude závisieť od stabilných dodávok cenovo dostupnej a čoraz čistejšej energie, dostupnosti vysokokvalifikovanej pracovnej sily a primeraného súkromného a verejného financovania. Kľúčová je aj dostupnosť cenovo dostupných surovín, pokračujúca otvorenosť obchodu a priaznivé podnikateľské prostredie. Na základe silných stránok jednotného trhu je cieľom Priemyselného plánu Zelenej dohody a aktu o emisne neutrálnom priemysle vytvoriť priaznivejšie prostredie pre zvyšovanie výrobných kapacít EÚ v oblasti emisne neutrálnych technológií. Návrhom STEP sa zvýši investičná kapacita EÚ na podporu tohto zvyšovania, ktorú bude sprevádzať primeraný rozvoj zručností, a zároveň pomôže chrániť súdržnosť a jednotný trh. Celkové investičné potreby v dodávateľských reťazcoch EÚ pre päť emisne neutrálnych technológií (veterná energia, solárna energia, batérie, tepelné čerpadlá a elektrolyzéry) predstavujú 92 miliárd EUR do roku 2030. V tejto súvislosti sa balíkom európskych predpisov o veternej energii podporia spoločnosti v odvetví veternej energie a zlepši sa ich konkurencieschopnosť. Všeobecnejšie povedané, zapojenie priemyselných zainteresovaných strán vrátane dialógov o prechode na čistú energiu pomôže priemyslu EÚ vytvoriť si obchodný model pre zelenú transformáciu. Kľúčovú úlohu pri tejto transformácii bude zohrávať výskum a inovácie, ktoré si budú vyžadovať politický rámec podporujúci inovácie. Aby sa realizovala Európska zelená dohoda, musí priemysel EÚ posilniť aj prechod na obehové hospodárstvo, najmä

⁶ Celkovo budú na splnenie cieľov Zelenej dohody a plánu REPowerEU potrebné dodatočné investície presahujúce 620 miliárd EUR ročne, ako aj investície vo výške 92 miliárd EUR do roku 2030 na splnenie cieľov aktu o emisne neutrálnom priemysle.

v oblasti zhodnocovania a náhrady kritických surovín a využívania druhotných surovín s cieľom maximalizovať zachovanie hodnoty. Okrem toho by sa členské štáty mali zamerať na odstránenie dotácií, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, pričom potenciálne rozpočtové zisky sa odhadujú až na 300 miliárd EUR ročne⁷. Transformácia priemyslu EÚ v súvislosti so zmenou klímy navyše podporí mechanizmus uhlíkovej kompenzácie na hraniciach, ktorý pomôže zachovať rovnaké podmienky pre všetkých výrobcov mimo EÚ a zabrániť úniku uhlíka.

2.3. Produktivita

Hoci produktivita je hlavnou hnacou silou konkurencieschopnosti, priemerný rast produktivity v EÚ za posledné desaťročie stagnoval. Produktivita práce na odpracovanú hodinu sa od roku 2015 zvýšila len o 6 %. Nová správa o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti, ktorú Komisia uverejní v januári 2024, bude slúžiť ako základ pre ročný cyklus riadenia a pre diskusiu o jednotnom trhu a dlhodobej konkurencieschopnosti a produktivite, ako to požaduje Európska rada. Hlavnými prekážkami rastu produktivity sú nerovnomerná a pomalá digitálna transformácia vo všeobecnosti a nedostatok zručností v rôznych odvetviach. Je potrebné prijať rozhodné politické opatrenia na podporu súkromného financovania výskumu a inovácií prostredníctvom správne navrhnutých daňových stimulov, verejno-súkromných partnerstiev a lepších podmienok pre začínajúce a rozvíjajúce sa spoločnosti, napríklad prostredníctvom Európskej rady pre inovácie zriadenej v rámci programu Horizont Európa. Intenzívnejší výskum a inovácie v podnikoch a vo verejnom sektore sú zvlášť dôležité na posilnenie produktivity v regiónoch, ktoré v posledných rokoch zaznamenali pomalý rast. Hoci v EÚ čoraz viac mladých ľudí ukončuje terciárne vzdelávanie, ďalej posilniť produktivitu môže zvýšenie počtu absolventov STEM, odstránenie rodových rozdielov a zlepšenie relevantnosti pre trh práce.

Zvýšenie produktivity závisí od zlepšenia rámcových podmienok, prehĺbenia jednotného trhu a dodržiavania zásad právneho štátu. Podniky EÚ sú v súčasnosti zaťažované administratívnymi prekážkami, ktoré im bránia v cezhraničných investíciách a v účinnom dokončení zelenej a digitálnej transformácie. Je potrebné vyvinúť spoločné úsilie na presadzovanie existujúcich pravidiel, odstránenie prekážok a preskúmanie oblastí na účely ďalšej integrácie⁸. Komisia predložila prvé legislatívne návrhy na zníženie ohlasovacích povinností na európskej úrovni o 25 % bez toho, aby sa narušili politické ciele príslušných iniciatív. Členské štáty vrátane regionálnych a miestnych orgánov musia takisto zvýšiť svoje úsilie v tejto oblasti, aby sa vyrovnali tejto úrovni ambícií. Zvyšovanie produktivity si vyžaduje silné stimuly prostredníctvom daňového systému a systému sociálnych dávok a účinné vzdelávanie a odbornú prípravu s cieľom zvýšiť ponuku pracovných síl a dostupnosť flexibilnej a kvalifikovanej pracovnej sily. Efektívne a integrované kapitálové trhy EÚ sú kľúčové pre globálnu konkurencieschopnosť EÚ ako prostriedok na získavanie súkromných investícií do hospodárstva EÚ, a to aj pre zelenú a digitálnu transformáciu. Ďalšie úsilie je potrebné aj na uľahčenie zavádzania inovácií a zníženie úzkych miest a bariér na trhoch s výrobkami a službami. Dodržiavanie zásad právneho štátu, najmä nezávislých, kvalitných a efektívnych justičných systémov, právnej istoty a rovnosti pred zákonom, sú takisto kľúčovými faktormi podnikateľského prostredia, ktoré podporuje investície a inovácie.

⁷ Európska komisia, 2022, *A toolbox for reforming environmentally harmful subsidies in Europe* (Súbor nástrojov na reformu dotácií, ktoré sú škodlivé pre životné prostredie, v Európe).

⁸ Oznámenie, 30 rokov jednotného trhu, COM(2023) 162 final.

Podpora spravodlivého podnikateľského prostredia, ktoré je priaznivé pre MSP, je kľúčom k posilneniu jednotného trhu. Balík pomoci pre MSP obsahuje návrh na boj proti oneskoreným platbám. Jeho cieľom je vniesť spravodlivosť do obchodných transakcií, zlepšiť likviditu a odolnosť MSP a zvýšiť konkurencieschopnosť podnikov EÚ. Balík obsahuje aj návrhy na vymenovanie osobitného vyslanca pre MSP a návrh na zavedenie zdaňovania platného pre ústredie s cieľom zjednodušiť daňový rámec pre MSP, ktoré pôsobia v zahraničí. V rámci iniciatívy Podnikanie v Európe: Návrh rámca pre zdaňovanie príjmov uľahčí život podnikom aj daňovým orgánom zavedením jednotného súboru pravidiel na určenie základu dane skupín spoločností, ktoré pôsobia vo viac ako jednej krajine. Segment MSP v rámci programu InvestEU takisto pomáha MSP prispôbiť sa udržateľným obchodným postupom a financuje startupy, ktoré vyvíjajú nové technológie v oblasti udržateľnosti. Očakáva sa, že podpora MSP v rámci programov financovania EÚ dosiahne do roku 2027 viac ako 200 miliárd EUR⁹.

EÚ sa pri raste vo veľkej miere spolieha na využívanie digitalizácie. Zatiaľ čo digitálne technológie ponúkajú konkurenčné výhody, lepšie služby a rozšírené trhy pre veľké firmy, úroveň digitalizácie MSP je v jednotlivých členských štátoch a odvetviach stále nerovnomerná. Mnohým tradičným MSP chýbajú zdroje a zručnosti, aby mohli plne využívať výhody digitalizácie, čo zdôrazňuje potrebu pokroku v tejto oblasti. Cieľom rozsiahleho partnerstva v oblasti digitálnych zručností je pomôcť dosiahnuť ciele digitálneho desaťročia EÚ, ktorými sú vybavenie 80 % ľudí základnými digitálnymi zručnosťami, dosiahnutie rodovej konvergenencie a zamestnávanie 20 miliónov odborníkov v oblasti IKT do roku 2030. V národných strategických plánoch digitálneho desaťročia sa stanovujú konkrétne opatrenia, ktoré každý členský štát plánuje prijať na odstránenie nedostatkov v súlade so zisteniami prvej správy o stave digitálneho desaťročia. Potenciál Európy konkurovať na globálnej úrovni posilní niekoľko regulačných zmien vrátane rámca pre umelú inteligenciu, aktu o údajoch, aktu o digitálnych službách a aktu o digitálnych trhoch. Návrh právneho rámca EÚ pre umelú inteligenciu je prvým komplexným rámcom svojho druhu; zameriava sa na primerané zmiernenie rizík a poskytuje právnu istotu, ktorá je potrebná na zavedenie dôveryhodnej umelej inteligencie v európskom meradle.

Znižovanie rozdielov v produktivite v EÚ si vyžaduje zameranie sa aj na tie regióny, v ktorých produktivita stagnuje a ktoré môžu mať prospech z komplementárnosti medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a fondmi politiky súdržnosti na regionálnej úrovni. Rozdiely v prístupe k vzdelávaniu a odbornej príprave, zdravotnej starostlivosti, výskumu, inováciám, mobilite a vysokokvalitnej digitálnej infraštruktúre sú naďalej výrazné vo vidieckych a v najvzdialenejších oblastiach. Prejavuje sa to aj v mestských oblastiach, ktoré majú vyššiu konkurencieschopnosť a vyššiu úroveň ľudského kapitálu¹⁰. Napríklad vo vidieckych regiónoch EÚ má postsekundárne vzdelanie menej ako 25 % obyvateľov vo veku 25 – 64 rokov, zatiaľ čo v mestách je to 44 %¹¹. Poskytovanie podpory na regionálnej úrovni si vyžaduje synergie medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a financovaním politiky súdržnosti.

⁹ Balík pomoci pre malé a stredné podniky, strana 12, poznámka pod čiarou 61: Balík pomoci pre malé a stredné podniky (europa.eu).

¹⁰ *EU Regional Competitiveness Index 2.0 – 2022 edition* (Index regionálnej konkurencieschopnosti EÚ 2.0 – vydanie 2022); https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/work/rci_2022/eu-rci2_0-2022_en.pdf

¹¹ Eurostat, EDAT_LFS_9913.

2.4. Spravodlivosť

Napriek pomalšiemu hospodárskemu rastu dosahuje trh práce v EÚ aj naďalej dobré výsledky, hoci regionálne rozdiely pretrvávajú, pričom niektoré skupiny obyvateľstva z toho profitujú menej. Miera zamestnanosti dosiahla v druhom štvrtroku 2023 rekordnú úroveň 75,4 %, zatiaľ čo miera nezamestnanosti klesla na 6,0 %, čo je historicky najnižšia miera zaznamenaná v EÚ. Zatiaľ čo niektoré členské štáty dosiahli výrazný pokrok, iné zaznamenali mieru nezamestnanosti stále nad 11 %¹². Výsledky na trhu práce zároveň vykazujú výrazné regionálne rozdiely v rámci členských štátov.

Vysoká miera nedostatku pracovných síl a zručností je hlavnou prekážkou udržateľného rastu, inovácií a konkurencieschopnosti a vyžaduje si prijatie cielených opatrení. V týchto podmienkach napätého trhu práce viac ako dve tretiny zamestnávateľov nemôžu nájsť talenty, ktoré potrebujú¹³. Nedostatky sú typické pre zdravotníctvo, STEM (najmä IKT), zelené profesie a niektoré profesie v odvetví služieb. Na trhu práce sú veľmi potrebné talenty žien, mladých a starších ľudí, nízkokvalifikovaných osôb, osôb so zdravotným postihnutím a ďalších znevýhodnených a nedostatočne zastúpených skupín.¹⁴ Viac ako 20 % obyvateľstva v produktívnom veku je neaktívnych, vrátane 8 miliónov mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy. Rovnaké príležitosti by sa mali zabezpečiť pre všetkých, a to aj prostredníctvom vykonávania stratégií Únie rovnosti¹⁵,

Politické opatrenia na príslušných úrovniach by sa mali zamerať na zvýšenie účasti na trhu práce s cieľom zlepšiť zamestnanosť a výsledky v sociálnej oblasti. Zahŕňa to posilnené aktívne politiky trhu práce, prístup ku kvalitnému a cenovo dostupnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve, ako aj k dlhodobej starostlivosti, daňové systémy a systémy dávok, ktoré podporujú prácu (vrátane presunu zdaňovania z cieľov v oblasti práce na ciele v oblasti životného prostredia a klímy), primerané pracovné podmienky a možnosti riadenej legálnej migrácie¹⁶ pri súčasnom zabezpečení pracovných práv a práv v oblasti sociálnej ochrany. Zvýšené využívanie algoritmickeho riadenia a umelej inteligencie na pracovisku môže pomôcť riešiť nedostatok pracovných síl, ale vyžaduje si ostražitosť. Kľúčovou prioritou zostáva posilnenie kvalitného a inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj výraznejšie úsilie o zvyšovanie kvalifikácie a rekvalifikáciu v rámci dvojakej transformácie. Nedostatok základných zručností, ako aj pokročilých zručností STEM, medzery vo vzdelávaní a nedostatok učiteľov predstavujú čoraz väčšie výzvy pre systémy vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj v prípade mladých ľudí pri vstupe na trh práce. Malo by sa pokračovať v dynamike iniciatív, ktoré sa začali v rámci Európskeho roka zručností¹⁷.

¹² ES a EL zaznamenali v druhom štvrtroku 2023 mieru nezamestnanosti vyššiu ako 11 % a ES, EL, IT, RO a SE zaznamenali mieru nezamestnanosti mladých ľudí vyššiu ako 20 % (pričom SK, HR a PT boli tesne pod touto hranicou). Zdroj: Eurostat.

¹³ Európska komisia (2023), *Employment and Social Developments in Europe* (Vývoj v oblasti zamestnanosti a sociálnej situácie v Európe).

¹⁴ Napríklad miera zamestnanosti žien bola v druhom štvrtroku 2023 na úrovni 70,3 %, čo je o 5,1 percentuálneho bodu pod priemerom pracovnej sily. Neplatené opatrovateľské povinnosti bránia viac ako 7 miliónom žien v EÚ v prístupe na trh práce.

¹⁵ [Stratégie Únie rovnosti](#) podporujú rovnosť a začlenenie žien a znevýhodnených skupín, ako sú osoby so zdravotným postihnutím a osoby s prísťahovaleckým, rasovým alebo etnickým pôvodom vrátane Rómov.

¹⁶ Najmä prostredníctvom okruhu talentov EÚ, ktorý bol spustený 15. novembra 2023 ako súčasť [balíka opatrení v oblasti zručností a mobility talentov](#).

¹⁷ [Európsky rok zručností \(europa.eu\)](#).

Napriek výraznému zvýšeniu miezd v EÚ v roku 2022 a začiatkom roka 2023 zostalo toto zvýšenie pod úrovňou vysokej miery inflácie a viedlo k zníženiu kúpnej sily, čo najviac postihlo osoby s nižšími príjmami. Reálne mzdy v EÚ sa v roku 2022 znížili o 3,7 %, čím sa zvýšilo riziko chudoby zamestnaných osôb¹⁸. Pri vývoji miezd bude v budúcnosti potrebné nájsť rovnováhu medzi kompenzáciou stratenej kúpnej sily pracovníkov, zabránením sekundárnym účinkom na infláciu a zachovaním konkurencieschopnosti EÚ. Silný sociálny dialóg a účinné kolektívne vyjednávanie sú pre dosiahnutie vyvážených výsledkov pri stanovovaní miezd dôležitejšie ako kedykoľvek predtým.

Potreba primeranej a udržateľnej sociálnej ochrany a politík začleňovania je naďalej vysoká. Vzhľadom na demografické zmeny a rýchlo sa vyvíjajúce trhy práce sú nevyhnutné udržateľné systémy sociálnej ochrany, pričom je potrebné zabezpečiť prístup k sociálnej ochrane a primeranú podporu príjmu. To je potrebné aj na zmiernenie vplyvu vysokej inflácie a klesajúcej kúpnej sily a na boj proti energetickej chudobe. Malo by to byť spojené s podporou integrácie do trhu práce a prístupom k základným službám pre ľudí, ktorí nemajú dostatok zdrojov¹⁹. Je potrebné zabezpečiť spravodlivú transformáciu pre všetkých, napríklad zabezpečiť, aby zelené a digitálne inovácie boli cenovo dostupné aj pre osoby s nižšími príjmami a aby sa na žiadny región nezabudlo.

Fondy politiky súdržnosti spolu s národnými plánmi obnovy a odolnosti podporujú členské štáty pri dosahovaní ich národných cieľov do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby. Keďže členské štáty do svojich plánov obnovy a odolnosti zahrnuli významné reformy a investície do politiky v oblasti trhu práce a sociálnej politiky, 140 miliárd EUR (približne 28 %) z odhadovaných nákladov na programy obnovy a odolnosti prispieva na sociálnu politiku, vrátane približne 73 miliárd EUR na vzdelávanie a zručnosti²⁰ a približne 43 miliárd EUR na zdravotnú starostlivosť. V rámci fondov politiky súdržnosti, najmä Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), sa do oblasti sociálnej politiky zároveň investuje 109 miliárd EUR. Synergie medzi Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti a fondmi politiky súdržnosti sú jasne viditeľné. Napríklad niekoľko členských štátov zaviedlo do svojich plánov obnovy a odolnosti reformy, ktoré vytvárajú právne nároky na vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve (VSRD). Zároveň sa fondy politiky súdržnosti (najmä ESF+ a EFRR), v niektorých prípadoch podporované investíciami z plánu obnovy a odolnosti, využívajú najmä na rozvoj služieb vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve a budovanie materských škôl v reakcii na zvýšený dopyt. Fondy politiky súdržnosti často nadväzujú na reformy začaté v rámci plánu obnovy a odolnosti a už teraz financujú niektoré potreby. Môžu sa takisto zameriavať na konkrétne regionálne potreby alebo špecifické skupiny obyvateľstva, ako sú Rómovia (napr. investovaním do inkluzívneho vzdelávania alebo financovaním aktívnych politík trhu práce na regionálnej úrovni).

Pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv zostáva politickou prioritou na podporu vzostupnej sociálnej konvergenzie v EÚ. S cieľom poskytnúť systematickejšiu analýzu vývoja v oblasti zamestnanosti a sociálnych vecí v členských štátoch obsahuje návrh Komisie na

¹⁸ Eurofound (2023), Minimálne mzdy v roku 2023: Ročný prieskum.

¹⁹ [V súlade s odporúčaním Rady z 30. januára 2023 o primeranom minimálnom príjme zaručujúcom aktívne začleňovanie.](#)

²⁰ Údaje k 6. novembru 2023 na základe metodiky označovania pilierov hodnotiacej tabuľky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Údaje o vzdelávaní a zručnostiach zodpovedajú opatreniam priradeným k oblasti politiky „Vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve“, „Všeobecné, odborné a vysokoškolské vzdelávanie“, „Vzdelávanie dospelých“, „Ľudský kapitál v digitalizácii“ alebo „Zelené zručnosti a pracovné miesta“ ako primárnej alebo sekundárnej oblasti politiky.

spoločnú správu o zamestnanosti na rok 2024²¹ výraznejšie zameranie na jednotlivé krajiny vo forme analýzy podľa jednotlivých krajín na základe zásad rámca sociálnej konvergencie²².

3. Financovanie zelenej a digitálnej transformácie zo strany EÚ

Finančné prostriedky EÚ sa ukázali ako základný nástroj na financovanie opatrení potrebných na podporu konkurencieschopnej udržateľnosti na vnútroštátnej a regionálnej úrovni. Účinné a flexibilné využívanie existujúcich nástrojov v rámci rozpočtu EÚ, najmä fondov politiky súdržnosti, a zavedenie nových nástrojov, najmä Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a jeho kapitol REPowerEU, umožňuje EÚ spolu s členskými štátmi a ich regiónmi aktívne riešiť svoje hlavné hospodárske a sociálne výzvy. Európska únia prostredníctvom programu InvestEU poskytuje záruky na mobilizáciu súkromných investícií pre hlavné politické priority, ako je zelená a digitálna transformácia, inovácie a sociálne investície a zručnosti, ako aj podpora MSP. Navyše, Fond na spravodlivú transformáciu pomáha tým regiónom, ktoré sú najviac postihnuté zelenou transformáciou, pri diverzifikácii ich ekonomík a vytváraní nových pracovných miest. Každý nástroj pomohol zamerať sa na medzery vo financovaní a úzke miesta v investíciách vďaka svojmu vlastnému zameraniu a silným stránkam, pričom synergie sa stávajú jasne viditeľnými. Komplementárnosť možno pozorovať v niekoľkých rôznych smeroch, najmä v súvislosti s povahou reforiem, geografickým rozmerom investícií a načasovaním, a možno ju posilniť podporou poskytovanou v rámci Nástroja technickej podpory.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti slúži ako doplnok k fondom politiky súdržnosti a k transformačným reformám. Podporné reformy pomáhajú odstraňovať investičné prekážky a uľahčujú a urýchľujú zavádzanie investícií z vnútroštátnych fondov a fondov na úrovni EÚ. Patria sem transformačné reformy podporované v každom pláne obnovy a odolnosti v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti spolu s vytváraním priaznivých podmienok požadovaných v rámci fondov politiky súdržnosti. Napríklad reformy v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré uvoľňujú procesy udeľovania povolení na zelenú transformáciu aj v rámci programu REPowerEU, zlepšujú digitalizáciu verejnej správy a vytvárajú priaznivé prostredie pre investície tým, že odstraňujú regulačné prekážky, napríklad znižujú byrokráciu. Rozsiahle reformy trhu práce v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti spolu s priaznivými podmienkami v programoch politiky súdržnosti riešia často dlhodobé štrukturálne výzvy tým, že dopĺňajú investície napríklad do zručností a sociálnej ochrany. A napokon všetky fondy profitujú z tých reforiem, ktoré zabezpečujú ochranu finančných záujmov EÚ, ako sú reformy zamerané na boj proti korupcii alebo riešenie otázok právneho štátu.

Fondy politiky súdržnosti a investície v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti spoločne zabezpečia komplexné pokrytie na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, a to aj po roku 2026. Popri politike súdržnosti je realizácia plánov obnovy a odolnosti príležitosťou zamerať sa na rôzne oblasti. Vďaka dlhšiemu časovému horizontu realizácie budú programy súdržnosti naďalej udržiavať dynamiku vytvorenú Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti,

²¹ *Commission proposal for a Joint Employment Report 2024* (Návrh Komisie na spoločnú správu o zamestnanosti na rok 2024) – COM(2023) 904.

²² Rámec sociálnej konvergencie bol prerokovaný a vypracovaný v spolupráci s členskými štátmi. Pozri <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9481-2023-INIT/sk/pdf>.

čím sa zabezpečí vysoká úroveň verejných investícií a z dlhodobého hľadiska sa zvýšia súkromné investície. V rámci strednodobého preskúmania politiky súdržnosti majú členské štáty možnosť preskúmať programy súdržnosti, ktoré pridelujú finančné prostriedky, s cieľom riešiť tie oblasti, v ktorých existujú naliehavé potreby a vznikajúce výzvy, a zároveň maximalizovať synergie.

Rámček 1. Príklady komplementárnosti medzi fondmi Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a fondmi politiky súdržnosti v rámci programového obdobia 2021 – 2027

- V **Španielsku** sa vďaka kombinovaným opatreniam fondov z plánu obnovy a odolnosti a fondov politiky súdržnosti zlepšuje hospodárenie s vodami. V rámci plánu obnovy a odolnosti sa zavádza reforma, ktorou sa aktualizuje zákon o vode, jeho právne predpisy a iné sekundárne právne predpisy s cieľom zabezpečiť právny rámec, ktorý pomáha posilniť a zvýšiť investície do sektora vodného hospodárstva, zatiaľ čo z fondov politiky súdržnosti sa financujú systémy vodného hospodárstva, ktoré znižujú straty zdrojov a zlepšujú účinnosť distribučných systémov.
- V **Chorvátsku** sa vďaka plánu obnovy a odolnosti podporuje zavedenie jednozmenného vyučovania na všetkých základných školách ako základ pre zavedenie celodenného modelu školy. Fondy politiky súdržnosti k tomu významne prispievajú financovaním rôznych aspektov modernizácie inštitúcií, ktoré poskytujú základné vzdelanie, vrátane financovania infraštruktúry a vybavenia, ktoré umožnia zavedenie celodenného modelu v školách, ktoré už fungujú jednozmenne.
- **Slovinský** plán obnovy a odolnosti zahŕňa reformu, ktorá zefektívni slovinskú verejnú osobnú dopravu zriadením nového koordinačného útvaru. Tým sa zjednoduší realizácia investícií v rámci politiky súdržnosti v tomto odvetví, ako je modernizácia železníc a podpora udržateľných druhov dopravy.

4. Charakteristiky európskeho semestra 2024

Rámcom európskeho semestra v roku 2024 bude realizácia plánov obnovy a odolnosti a ich komplementárnosť s inými nástrojmi financovania EÚ. Zatiaľ čo v rámci prebiehajúceho vykonávania plánov obnovy a odolnosti sa bude pokračovať v uskutočňovaní reforiem a investícií v reakcii na odporúčania pre jednotlivé krajiny, v tomto cykle sa bude skúmať aj to, ako sa opatrenia v rámci plánov obnovy a odolnosti vzájomne ovplyvňujú s inými nástrojmi financovania EÚ pri dosahovaní spoločných politických cieľov.

V správach o jednotlivých krajinách a v hĺbkových preskúmaniach sa určia štrukturálne a vznikajúce výzvy s cieľom uvoľniť potenciál konkurencieschopnosti v každom členskom štáte. Správy o jednotlivých krajinách na rok 2024 budú zahŕňať hodnotenie pokroku dosiahnutého pri plnení cieľov Európskej zelenej dohody, Európskeho piliera sociálnych práv vrátane cieľov v oblasti zamestnanosti, zručností, vzdelávania a znižovania chudoby do roku 2030, ako aj pri riešení celého radu prekážok v priemysle, ktoré bránia dvojakej transformácii. Európsky semester bude naďalej hlavným nástrojom monitorovania a podpory pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja, a to aj v kontexte zvýšenej pozornosti venovanej udržateľnému a inkluzívnemu blahobytu nad rámec HDP.

Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2024 sa zamerajú na obmedzený výber výziev a podrobne opíšu kľúčové investičné potreby pre strednodobé preskúmanie programov politiky súdržnosti na roky 2021 – 2027. Zatiaľ čo sa plány obnovy a odolnosti vykonávajú a doplnili sa ďalšie opatrenia prostredníctvom kapitol REPowerEU, zvyšné alebo nové politické výzvy sa identifikujú v správach o jednotlivých krajinách a prípadne v rámci hĺbkových preskúmaní. Správy o jednotlivých krajinách spolu s návrhmi odporúčaní pre jednotlivé krajiny budú tvoriť jarný balík európskeho semestra 2024, ktorý sa má prijať v júni 2024. Nový cyklus bude zároveň podkladom pre nadchádzajúce strednodobé preskúmanie politiky súdržnosti.

Kľúčovým prvkom bude aj naďalej zapojenie Európskeho parlamentu, Rady, sociálnych partnerov a ďalších hlavných zainteresovaných strán. Dôležitá je úzka spolupráca, ktorá sa dosiahne prostredníctvom pravidelných stretnutí pri kľúčových etapách semestra a Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Členským štátom sa naliehavo odporúča, aby aktívne spolupracovali so zainteresovanými stranami vrátane sociálnych partnerov, miestnych a regionálnych orgánov, ako aj príslušných organizácií občianskej spoločnosti. Medziinštitucionálny dialóg s Európskym parlamentom a Radou bude pokračovať, čím sa zabezpečí demokratická zodpovednosť a spolupráca v oblasti správy hospodárskych záležitostí.

5. Záver

Európska únia reaguje na meniaci sa svet a snaží sa zvýšiť svoju dlhodobú konkurencieschopnosť prostredníctvom zelenej a digitálnej transformácie a zároveň zabezpečiť sociálnu spravodlivosť. V rámci európskeho semestra bude Komisia naďalej pozorne sledovať sociálne a hospodárske vplyvy a navrhovať odporúčania na uvoľnenie potenciálu konkurencieschopnosti každého členského štátu, podporovať otvorenú strategickú autonómiu a emisne neutrálny rast, ako aj spravodlivú zelenú a digitálnu transformáciu a zároveň znižovať rozdiely medzi jednotlivými regiónmi. V tomto ohľade sa cyklus európskeho semestra v roku 2024 osobitne zameria na zabezpečenie a rozšírenie synergii a komplementárnosti medzi realizáciou jednotlivých plánov obnovy a odolnosti a programov politiky súdržnosti, pričom sa presne určia oblasti, kde sú potrebné ďalšie investície a reformy na vnútroštátnej a regionálnej úrovni.